

Actieve raadsinformatie

Registratienummer 2023-98

Datum: 19-12-2023
Van collegelid: William van Ommen
Aan: Raads- en commissieleden
Onderwerp: Verlening Pilot 'Kleinschalige JeugdzorgPlus' van Pactum en verhoging tarieven van vier aanbieders jeugdhulp 2024

Inleiding

Zowel landelijk als in de Zorgregio Midden IJssel/Oost Veluwe (MIJ/OV) zijn een aantal ontwikkelingen van invloed op bepaalde diensten en producten die we in de Zorgregio inkopen. In de bestuurlijke overleggen van de Zorgregio Midden-IJssel/Oost-Veluwe is besloten om de pilot kleinschalige JeugdzorgPlus te verlengen en tarieven van vier aanbieders van jeugdhulp te verhogen. Onderstaand de context en de ontwikkelingen per aanbieder, die aanleiding zijn voor de verhoging van de tarieven voor een aantal diensten en producten.

1. Verlenging van de pilot kleinschalige JeugdzorgPlus bij Pactum en de ophoging van het tarief voor deze tot en met 31 december 2024

Rondom de JeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg) zijn er ontwikkelingen op landelijk niveau: deze vorm van jeugdhulp moet beter aansluiten bij de hulpvraag en de behoefte van de doelgroep. Er wordt gewerkt aan afbouw van de JeugdzorgPlus, dit is ook onderdeel van de Hervormingsagenda jeugd. Zorgaanbieder Pactum draait een pilot met kleinschalige groepen voor JeugdzorgPlus. Er zijn op dit moment geen jongeren uit Heerde geplaatst. De einddatum van de pilot was gelijkgesteld met de beoogde startdatum van de essentiële functies; de bovenregionale inkoop van hoogspecialistische jeugdhulp. Vanwege uitstel van dit traject tot 2025 is besloten om de pilot te verlengen.

2. Verlenging van het tarief verblijf 3 Milieu van Pluryn met indexatie tot en met 31 december 2024

In de regio MIJ/OV is vorig jaar (december 2022) besloten over het herstelplan van Pluryn. Dat herstelplan was nodig om de urgente financiële situatie bij Pluryn te herstellen. Er is destijds besloten tot ophoging van het tarief voor Verblijf 3 Milieu met ingang van 1 januari 2023 naar € 460,20 per etmaal. Deze ophoging werd beperkt tot het jaar 2023 en afhankelijk van de voortgang die Pluryn zou maken, is afgesproken eind 2023 een nieuw besluit te nemen voor 2024. Er zijn op dit moment geen jongeren uit Heerde die gebruik maken van deze voorziening.

3. Aanvullen van het tarief van de dienstverleningscombinatie 'diagnostiek en therapie' van Entrea Lindenhout tot en met 31 december 2024

De huidige dienstverlening van Entrea Lindenhout is voor de combinatie van diagnostiek en therapie qua inhoud en financiën niet passend binnen de bestaande regionale productstructuur. Entrea Lindenhout draait om die reden in onze regio al voor het derde jaar op rij een verlies op deze vorm van dienstverlening. Als gevolg hiervan overweegt Entrea Lindenhout te stoppen met het leveren van deze specifieke diensten. Gevolg is dat jeugdigen aangewezen zijn op ander productaanbod, met name bij ggz-aanbieders. De verschillende toegangen van de gemeenten in de regio geven aan

dat de dienstverlening van inhoudelijke meerwaarde is en behouden dient te worden. Vanuit Heerde zijn er op dit moment geen jongeren die gebruik maken van dit product.

4. Verhoging van het landelijke tarief voor de jeugdbescherming volgens het ingroeipad in de periode 2024 – 2025.

Al geruime tijd staan de jeugdbescherming en jeugdreclassering onder druk. De Inspectie Jeugd publiceerde hierover al meerdere rapporten. Zo is de werkdruk bij instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering de laatste jaren structureel te hoog. Er is sprake van een hoog personeelsverloop en ziekteverzuim. Hierdoor ontstaan wachtlijsten en krijgen ouders en kinderen niet altijd de zorg en aandacht die ze nodig hebben. Het betreft de meest kwetsbare gezinnen en kinderen waarbij de overheid ingrijpt omdat er grote zorgen zijn over de veiligheid en ontwikkeling van de kinderen. Er wordt gewerkt aan structurele oplossingen. Het is echter gezien de acute situatie belangrijk om op korte termijn de werkdruk bij de Gecertificeerde Instellingen (hierna: GI's) te verlagen en de bekostiging met adequate, reële tarieven op orde te krijgen. Dit is de reden dat Rijk en VNG hierover afspraken hebben gemaakt. Onderdeel van deze afspraken is een landelijk tarief voor alle GI's.

Kernboodschap

De tarieven in de jeugdzorg staan onder druk. Dit heeft meerdere redenen. De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er zal structureel worden geïnvesteerd in de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Een onderdeel van de Hervormingsagenda is het afbouwen van (gesloten) verblijfsvoorzieningen en in te zetten op kleinschalige woonvoorzieningen. Dit gaat gepaard met hogere tarieven; immers de groepen worden kleiner, waardoor meer medewerkers nodig zijn voor hetzelfde aantal jeugdigen. Daarnaast wordt in de AMvB reële prijzen Jeugdwet, een goede verhouding tussen de prijs en de kwaliteit van door gemeenten te bekostigen preventie, jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering bevorderd.

Toelichting per aanbieder:

1. Verlening van de pilot kleinschalige JeugdzorgPlus Pactum

Sinds 2021 werken de 7 Gelderse en de 2 Overijsselse jeugdhulpregio's samen aan het bovenregionale plan transformatie JeugdzorgPlus, in opdracht van en met middelen van het ministerie van VWS. Naast de transitie van het vastgoed (af- en ombouw van plekken) wordt ook gewerkt aan inhoudelijke transformatie. Daaruit is de pilot met Pactum voortgekomen. Centraal in de pilot staat de realisatie van een kleinschalig aanbod van JeugdzorgPlus.

De oorspronkelijke pilot loopt af op 31 december 2023. De verwachting was dat per 1 januari 2024 de inkoop van de essentiële functies gereed zou zijn, JeugdzorgPlus valt hieronder. De ingangsdatum van dat traject is echter uitgesteld tot 1 januari 2025. De pilot wordt gemonitord op verschillende indicatoren. De eerste ervaringen van de pilot zijn positief. Het effect is dat de jeugdige beter is voorbereid op het 'normale' leven. Verder wordt verwacht dat er minder heropnames zijn en minder ondersteuning nodig is na ontslag. Er zijn op dit moment geen jeugdigen uit Heerde geplaatst.

2. Verhoging van het tarief voor de Pilot 'Kleinschalige JeugdzorgPlus' van Pactum tot en met 31 december 2024.

Het tarief voor de kleinschalige groepen die onderdeel zijn van de pilot van Pactum, staat niet op zichzelf maar past in een trend die met de ombouw naar kleinschaligheid van de JeugdzorgPlus is ingezet. De ombouw naar kleinschaligheid is een opdracht van het Rijk. Het is een goede stap in de transformatie van de jeugdhulp waar jeugdigen in een meer normale huiselijke setting en met meer begeleiding worden opgevangen. Kleinschalige groepen hebben een betere kwaliteit van zorg dan

grote groepen. Ook is de inzet op kleinschaligheid een voorschrift vanuit het Rijk. Al voor 2015 adviseerde de commissie de Winter die onderzoek deed naar geweld in de jeugdhulp om de groepsomvang van residentieel verblijf drastisch te verkleinen. Dit zou een aanmerkelijk positief effect hebben op het leefklimaat in groepen. De pilot had een tarief van € 555 per etmaal. Uit de afgelopen periode blijkt dat er meer personele inzet nodig is, mede ook op advies van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Om een reëel tarief te kunnen bieden is het nodig om per 2024 een tarief van € 850 per jeugdige per etmaal toe te passen. Het reguliere tarief is € 536,78 (prijsspeil 2024). Het hogere tarief is alleen van toepassing als een jeugdige in de pilotgroep wordt geplaatst. Voor de overige jeugdigen in JeugdzorgPlus bij Pactum geldt het regionale tarief.

3. Verlenging ophoging tarief 3 Milieu Pluryn met indexatie

Eind 2022 heeft Pluryn in het kader van het herstelplan voor de jaren 2023 en 2024 tariefsverhoging voor het verblijf 3 Milieu gevraagd. Het college heeft toen besloten voorlopig alleen het tarief 2023 aan te passen. Afhankelijk van de voortgang die Pluryn zou maken, zou aan eind 2023 een nieuw besluit worden genomen voor het jaar 2024. De toegangen van de regiogemeenten geven aan dat Pluryn een uniek aanbod heeft voor jeugdigen met de combinatie van LVB, psychiatrie én jeugdzorg waar geen alternatief voor is. Pluryn heeft ook in 2024 het hogere tarief nodig. Er is weliswaar licht financieel herstel, maar de situatie blijft kwetsbaar, volgens het oordeel van de Jeugddoorlicht blijft trede 3 ("zorgelijk") van het draaiboek zorgcontinuïteit van toepassing.

Naast de ophoging specifiek voor Pluryn wordt het tarief, inclusief een indexatie van 8,51 % voor 2024 die voor alle 3 milieuproducten geldt, € 499,36 per etmaal. Het reguliere tarief is € 363,97 per etmaal (prijsspeil 2024).

4. Aanvullen van het tarief van de dienstverleningscombinatie 'diagnostiek en therapie' van Entrea Lindenhout

Entrea Lindenhout voert zowel diagnostiek als therapie uit. Dit doen zij met bekwame professionals vergelijkbaar met de GGZ, alleen doen zij dit met een 'orthopedagogische bril' op. Dat betekent dat Entrea Lindenhout zowel diagnostiek als therapie systemisch uitvoert. Niet om te medicaliseren, maar om te duiden welke hulp moet worden ingezet, zodat kind en gezin verder kunnen. De huidige dienstverlening van Entrea Lindenhout is voor de combinatie van diagnostiek en therapie qua inhoud en financiën niet passend binnen de bestaande regionale productstructuur. Entrea Lindenhout is géén ggz-instelling en kan niet op het product 'diagnostiek en therapie' declareren, maar zet voor de diagnostiek wel gedragswetenschappers in, wat hogere personele lasten tot gevolg heeft, die niet verrekend zijn in de producten waar Entrea Lindenhout wel op kan declareren. De jeugdige wordt geholpen vanuit één behandelaar in plaats van meerdere aanbieders. Het geïntegreerd aanbieden van deze zorg past bij de transformatie. Tevens zijn de toegangen van de regiogemeenten tevreden over dit aanbod.

De kostprijs van Entrea Lindenhout is de afgelopen jaren consequent hoger geweest dan onze tarieven. In andere regio's ontvang EL wel een passend tarief voor dit product. Entrea Lindenhout draait voor het derde jaar op rij verlies op deze dienstverlening. Als gevolg hiervan stopt Entrea Lindenhout met het leveren van deze specifieke diensten. Hierdoor zullen jeugdigen aangewezen zijn op behandeling bij ggz-aanbieders.

De oplossing is om het tarief aan te vullen tot 130,80 (prijsspeil 2024) conform het product Behandeling Jeugd-GGZ Basale Stoornissen.

5. Verhoging van het landelijke tarief voor de jeugdbescherming volgens het ingroeipad in de periode 2024 – 2025.

De invoering van een landelijk tarief voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering is een belangrijke kwaliteitsimpuls. Het zal leiden tot een daling van de caseload en de werkdruk voor

jeugdbeschermers zodat meer tijd beschikbaar komt voor de begeleiding van jeugdigen en gezinnen. Het zal tegelijkertijd de komende jaren meer stabiliteit bieden voor de jeugdbeschermingsorganisaties. Onderzoek naar richtlijnen en kwaliteitseisen waar jeugdbeschermers aan moeten voldoen heeft geleid tot een zogenoemd kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen. Belangrijk onderdeel hieruit is dat het aantal genormeerde uren voor de uitvoering van een maatregel omhoog is gegaan ten opzichte van de huidige normen. Kortom; meer tijd voor het kind en gezin. De kosten die gepaard gaan met verlaging van de caseload en de werkdruk zijn in beeld gebracht en het Rijk en VNG maakten financiële afspraken over de bekostiging van dit hogere tarief.

De totale kosten voor deze tariefsverhoging op macroniveau zijn geraamd op € 60 mln. De dekking van deze kosten komt enerzijds van het Rijk (vanaf 2024 structureel € 30 mln.) en anderzijds van gemeenten (vanaf 2024 structureel € 25 mln. en vanaf 2025 structureel € 30 mln.). Daarnaast draagt het Rijk nog bij voor de bevordering van zij-instromers met in 2024 € 10 mln. en in 2025 nog eens € 5 mln.

Met ingang van 2025 moet het landelijke tarief geheel zijn doorgevoerd. In 2024 wordt een eerste stap gezet. In overleg met de GI's is het voorstel gedaan in 2024 85% van het verschil in het tarief door te voeren en in 2025 de resterende 15% van het verschil in tarief door te voeren. Met ingang van 1 januari 2024 zal Jeugdbescherming Gelderland de caseload voor haar medewerkers verlagen en tegelijkertijd zal nog meer worden ingezet op de werving van nieuw personeel en mogelijke zij-instroming van personeel. Uitbreiding van personeel is nodig zodat er geen wachtlijsten ontstaan voor cliënten. De arbeidsmarkt is en blijft echter krap en ook veel andere GI's zullen behoefte hebben aan uitbreiding van personeel, allemaal in dezelfde krappe arbeidsmarkt.

Het is niet ondenkbaar dat er mogelijk (nieuwe) wachtlijsten in meerdere gemeenten gaan ontstaan, bij vermindering van de caseload, terwijl gemeenten in het voorstel direct vanaf 1 januari 2024 al de eerste stap zetten in ophoging naar het landelijke tarief. Daarom is met Jeugdbescherming Gelderland overeengekomen om een wachtlijsttarief te hanteren in de jaren 2024 en 2025. Indien een kind toch op de wachtlijst moet worden geplaatst, dan zal daarvoor een specifiek wachtlijsttarief gaan gelden. Dit is een vergoeding van 1 uur per week per cliënt op de wachtlijst. Met deze aanvullende afspraak ontstaat een evenwichtige afspraak die recht doet aan beide belangen.

Financiële gevolgen

Het verhogen van tarieven heeft effect op de uitgaven voor jeugdhulp. De verhogingen van de tarieven zijn aanzienlijk en legt extra druk op de gemeenten. De beleidsvoornemens vanuit het Rijk hebben financiële consequenties voor de gemeenten, zonder dat er voldoende financiële ondersteuning wordt geboden.

De kostprijsstructuur die de Zorgregio hanteert lijkt niet meer passend. De Zorgregio voert een kostprijsonderzoek uit. De uitkomsten van dit kostprijsonderzoek kunnen leiden tot hogere tarieven. Het streven is dat vanaf 1 januari 2025, de inkoop van de essentiële functies ingaat. Het tarief van de pilot JeugdzorgPlus en de 3 Milieuvoorziening van Pluryn geeft een eerste inkijk in de mogelijke tarieven voor de producten binnen de essentiële functies. Die zijn fors hoger dan de huidige tarieven en geven reden tot zorgen over de betaalbaarheid van de jeugdzorg.

Voor alle genoemde verhogingen geldt dat er pas kosten zijn wanneer een gemeente het product daadwerkelijk afneemt. Voor onze gemeente geldt dat op dit moment geen jeugdigen gebruik maken van de betreffende voorzieningen bij Pactum, Pluryn en Entrea Lindenhout. En dat daarnaast de ontwikkeling bij de jeugdbescherming en -reclassering, doordat er ook deels compensatie vanuit

het Rijk is, positief uitpakt. Dit geeft geen garanties voor de toekomst, omdat altijd PxQ betaald moet worden.

Communicatie

De aanbieders worden op de hoogte gebracht van de nieuwe tarieven voor 2024.

Vervolg

De verhoging van de tarieven zal definitief worden gemaakt in een maatwerkafpraak tussen de Zorgregio MIJ/OV en de genoemde aanbieders; Entrea lindenhout, pactum, Pluryn en de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Bijlagen:

n.v.t.